

Discipline Boller en Saluutschoten

Veiligheidsvoorschriften voor:

Handbollers
Schaftbollers
Standbollers
Hulzenbollers

INHOUD:

1. Ontstaan van de traditie.
2. Informatie over kamerschieten en boller schieten.
3. Veiligheid instructie en algemene informatie
4. Verantwoordelijkheid van de commandant.
5. Brandveiligheid.
6. Veiligheid van voorwerpen en materiaal.
7. Persoonlijke bescherming.
8. Zwartkruit, veiligheid vervoer, opslag en gebruik tijdens evenementen.
9. Omgevingen veiligheid.
10. Het laden van boller
11. Het plaatsen van de ontsteking.
12. Het afvuren.
13. Weigeraars.

1. Ontstaan van de traditie

Rond 1500 verschenen de eerste vuurwapens onder een benaming van bussen. Dit waren zeer primitieve voorlaadgeweren en door de verdere ontwikkeling van deze wapens ontstond een kleinere versie met een kortere loop en grotere diameter de zogenaamde donderbussen. De bewapening van het schuttersgilde bestond vaak uit een kruisboog, lans, zwaard en vuurwapens(bussen schutters) en hadden vaak beschikking over kanonnen ter verdediging van de stad. Deze waren uitgerust met een afneembare kruitkamer en konden ook los van vuurmonden (kanonnen) worden afgevuurd. Zo ontstond het kamerschieten en werden gaandeweg gebruikt ter verhoging van feestvreugde, viering van bijzondere gebeurtenissen voor het afschieten van de z.g. saluut of ere schoten en begrafenissen.

Deze werden dan afgevuld met zwartkruit, papier, gras prop, leem, (zand). Van oudsher hebben gilden en schutterijen een sterke band met de katholieke kerk en werden deze rituelen hiervoor ook vaak gebruikt en ten gehore gebracht. Aan deze rituelen is in de loop van tijd weinig veranderd. Ook voorlaad dan wel achterlaad geweren van voor 1900 die gebruikt worden tijdens ceremoniële gebeurtenissen behoren tot deze typische Limburgse, Brabantse en Gelderse folklore.

Voor de kamer en saluutschieten met hand, stand, schaft en saluutgeweren zijn veiligheid regels opgesteld om risico's te vermijden

2. Informatie over Kamer en Bollerschieten

Kamerschieten is een cultuur historische traditie die vooral in Limburg, Brabant en Gelderland voorkomt. Hierbij wordt een hoeveelheid zwart buskruit* in z.g. kamers gebracht. De vorm en materiaal van deze kamers zijn divers. Deze kamers zijn voorzien van een kruitpan* met een gaatje aan de zijkant (zundgat*) en een gat aan de boven kant die afgedekt wordt met een prop papier, karton, leem(zand). Kamers worden niet gezien als een loop en daarom is er geen sprake van een vuurwapen. Vervolgens worden ze ontstoken met een kruitspoor*, lont* d.m.v. een lont stok*, percussie kapje* of slaghoedje*. Het kamerschieten valt niet onder de Wet Wapens en Munitie (WWM) omdat de kamer niet bestemd is voor het afvuren van een projectiel.

Daarnaast is zwartkruit zonder omhulsel geen munitie volgens de definitie van de WWM. Het kamerschieten valt wel onder het WECG* omdat zwart buskruit wordt ingedeeld in gevarenklasse 1 en niet bestemd is voor gebruik door politie of defensie,

en omdat het geen pyrotechnisch artikel is. Een traditie in de grens streek van Limburg en Gelderland, die uit buurlanden is overgenomen, is het schieten met meervoudige kamers (stand boller) en hulzenboller*.

Ook hand, schaftboller en saluutgeweer zijn voorwerpen die regelmatig binnen gilden en schutterijen gebruikt worden. Welke het aanzicht hebben van een vuurwapen, zij het met een loop met een grote doorsnede en hebben niet alleen het uiterlijk van een vuurwapen, maar hebben bovendien een loop waardoor middel van een scheikundige reactie (kruit) een kurk (projectiel) wordt afgevuurd. Bij diverse gilden en schutterijen is het gebruik van eeuwen oude traditionele geweren, zowel voor als achterlaat geweren, die dateren van vóór 1900 en gebruikt worden als een saluutgeweer nog actueel.

Zie art 1 sub3 www.vuurwapens.

Conclusie: hand, schaftboller en saluutgeweer zijnde vuurwapens doch niet bestemd voor de schietsport maar kunnen wel in een discipline geschoten worden.

- * Definitie zwartbuskruit:
 - licht ontvlambaar
 - Laag energiegehalte
 - Mengsel van 75%salpeter,15%zwavel,10%houtschool
- * Kruit pan: komvormig onderdeel aan zijkant van de boller.
- * Zundgat: doorgeboord gaatje tot in de kamer voor de ontsteking van het kruit in de kamer.
- * Kruitspoor: een aangelegd spoor van kruit op droge ondergrond (krant) van boller naar boller.
- * Lont: langzaam / snel brandend koord met een kern van zeer fijn kruit voor het ontbranden van de lading in de kamer.
- * Lont stok: stok met een omwikkelde smeulend koord voor het op gepaste en veilige afstand ontsteken van de lont.
- * Percussie kapje: metalen omhulsel met slag as voor het ontsteken van het kruit in de kamer.
- * Slaghoedje: metalen dopje wat d.m.v. een slagpen tot een explosie wordt gebracht en het kruit ontsteekt in de kamer.
- * WECG: Wet explosieven civiel gebruik.

- * Hulzenbollers geladen d.m.v. een groot kaliber huls die aan de achterzijde wordt geladen in een schietstand van 45 tot 60 graden.

3. Algemene veiligheidsvoorschriften

Er mag uitsluitend geschoten worden door Leden van de boller

De minimale leeftijd van de bemanning is 18 jaar.

De schoten -de locatie en tijdstippen- moeten gemeld zijn bij gemeente op basis van de APV.

De aanwijzingen van het bevoegd gezag dienen strikt te worden opgevolgd.

Geladen standbollers nooit onbeheerd laten.

Alleen schoten te lossen met toestemming van vergunninghouder.

Voor het lossen van schoten door genodigden d.m.v. een lont stok.

Het lossen van de schoten met behulp van een trekkoord is op verantwoording van de boller commandant

De veiligheidszone rond het afschieten van boller is minimaal 25 meter.

4. Verantwoordelijkheid van de commandant

De kommandant is verplicht een cursus te volgen en is bekwaam

Hij is zich bewust van de risico's en dient hiernaar te handelen.

Bij calamiteiten is hij degenen die de beslissingen en maatregelen neemt.

Hij houdt toezicht op het naleven van de veiligheidsregels.

Hij waarschuwt de buurt over tijdstip van de verwachte schoten.

Hij informeert iedereen die betrokken is bij de saluutschoten over hoe te handelen bij calamiteiten.

Hij houdt toezicht op het laden van de boller en tevens waakt hij over de veiligheid van schutters en omstanders.

Hij waarschuwt luid en duidelijk de omstanders.

Bij een onveilige situatie stop hij direct het schieten.

Hij dient te controleren of alle boller verschoten en leeg zijn.

5. Brandveiligheid

Tijdens evenementen dan wel bij het lossen van schoten dienen er blusmiddelen aanwezig te zijn zoals water, schuim/poeder/co2blusser, zand en een schop.

Na het schieten dient men de omgeving te controleren i.v.m. mogelijk smeulende resten.

6. Veiligheid van voorwerpen en materiaal

De boller mag uitsluitend gebruikt worden met het daarvoor bestemde kruit.

Er mogen onder geen enkel beding voorwerpen in de Boller gestopt worden en deze weg te schieten. Hand en schaftbollers mogen enkel verdicht worden met een kurk, Standboller mogen verdicht worden met kurk, papier, gras of zand (leem)

De Boller dient voor en na het gebruik op visuele gebreken gecontroleerd te worden.

Iedere gevaarlijke situatie dient onverwijld gemeld te worden bij de commandant.

De commandant vermeld duidelijk alle handelingen en bijzonderheden in een logboek en tekent voor de juistheid van de aantekeningen.

7. Persoonlijke bescherming

Tijdens de voorbereiding en werkzaamheden met Bollers niet eten of drinken.

Draag tijdens de werkzaamheden handschoenen, veiligheidsbril en gehoorbescherming.

8. Zwartkruit, veiligheid vervoer, opslag en gebruik tijdens evenementen

Het vervoer en opslag zijn geregeld in de wet conform milieubeheer.

Kruit en ontstekingsystemen nooit onbeheerd achterlaten.

Kruitvoorraad dient altijd in een afgeschermd opslag achter de opstelling bewaard te worden.

Open vuur en roken in nabijheid van zwartkruit is ten strengste verboden.

9. Omgevingsveiligheid

Buurt en aanwonenden vooraf waarschuwen.

Tijdens het laden en het lossen van schoten worden de toeschouwers door de commandant op veilige afstand gehouden.

Bij een groter evenement dienen er afzetting aanwezig te zijn die bewaakt worden door medewerkers van de organisatie.

Geef waarschuwingen luid en duidelijk bij het gaan lossen van de schoten.

Houd rekening met ouderen, ouders met kinderen en dieren.

Houd rekening met goederen en gebouwen.

10. Het laden van de Boller

De hand, schaft en stand boller dient gecontroleerd te worden op resten, obstakels en onrechtmatigheden.

Bollers mogen alleen worden geladen met zwartkruit.

Er mag maar een lading in een afgesloten omhulsel bij het laden aanwezig zijn.

Er mag maar één afgewogen hoeveelheid per lading worden gebruikt.

Bij het plaatsen van de lading dient in verband met mogelijke vonkvorming door statische ontlading beslist alleen vonkvrij gereedschap worden gebruikt. Dit gereedschap is gemaakt van hout, koper, brons of aluminium.

11. Het plaatsen van de ontsteking

Lont: zorg dat deze tegen dan wel in de kruitlading zit.

Slaghoedje: plaats het slaghoedje in de daarvoor bestemde boring en zorg voor een terdege aansluiting.

Percussie kapje: plaats het kapje op het schoorsteentje en zorg voor een goede aansluiting zonder speling.

Kruitspoor: zorg voor een goede aansluiting van het kruit.

12. Het afvuren

Kruitspoor: met behulp van de lontstok het kruitspoor aanraken.

Lont: plaats de lontstok tegen de achterzijde van de lont.

Gebruik nooit andere voorwerpen voor de ontsteking zoals een aansteker of sigaret.

Gebruik de lontstok altijd met gestrekte arm.

Tijdens het afvuren nooit boven of in de buurt van de monding komen zoals handen of ander lichaamsdelen.

Handbollers met gestrekte arm omhoog alleen op commando VUREN.

Standboller indien omhoog gericht alleen op commando VUREN.

Hulzenboller op commando VUREN trekkoord aanhalen.

Standboller/mortieren op commando VUREN trekkoord aanhalen.

Andere ontsteking in overleg met commandant.

13. Weigeraars

Indien een boller weigert, wees uiterst voorzichtig met het opnieuw inbrengen van een lont, slaghoedje, huls of percussie kapje.

Neem voldoende tijd voordat men hiertoe overgaat, wees alert op een smeulende ontsteking.

Bij een herhaalde weigering voldoende water in de kamer gieten om eventueel smeulende resten te doven.

Bij het leeghalen van de kamer altijd alert zijn deze kan altijd nog ontbranden.

